

Всеукраїнська студентська олімпіада з педагогіки та її роль у підвищенні рівня підготовки майбутнього вчителя //Науково-дослідна робота студентів: аспект формування особистості майбутнього вченого, фахівця високої кваліфікації: Зб. матеріалів Першої міжнародної науково-практичної конференції. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2002. – С.328-332.

О.Є. Антонова

ВСЕУКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА ОЛІМПІАДА З ПЕДАГОГІКИ ТА ЇЇ РОЛЬ У ПІДВИЩЕННІ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Одним з провідних завдань вищого педагогічного навчального закладу є підтримка і розвиток педагогічної обдарованості майбутнього вчителя. Ефективність професійної підготовки педагогічно обдарованих майбутніх учителів суттєво залежить від організаційних форм навчальної роботи, які дозволяють розвивати спеціальні здібності, формувати мотивацію (спрямованість) до педагогічної діяльності, стимулювати креативність мислення. Робота з обдарованими студентами вимагає належної змістової наповненості занять, зорієнтованої на новизну інформації та різноманітні види пошукової, аналітичної, розвивальної, творчої діяльності. Сучасний вищий педагогічний навчальний заклад володіє цілою системою організаційних форм навчальної діяльності студентів, серед яких є як традиційні, так і інноваційні.

Серед інноваційних форм роботи, спрямованих на підготовку нової творчої генерації майбутніх учителів, варто виділити Всеукраїнську студентську олімпіаду з педагогіки, яку можна сміливо визнати ефективною формою роботи з педагогічно обдарованою молоддю. Формування творчої особистості майбутнього вчителя - актуальна проблема сучасної педагогічної теорії та практики, що зумовлена потребою реформування системи вищої педагогічної освіти. Необхідність розв'язання цього стратегічного завдання викликана змінами у суспільно-політичному житті та новими соціокультурними умовами. Про важливість даної проблеми зазначено у Законі України "Про освіту", Концепції педагогічної освіти, цільовій комплексній програмі "Вчитель".

Всеукраїнська студентська олімпіада з педагогіки має за мету виявлення, відбір та підтримку педагогічно обдарованої молоді; розвиток та реалізацію професійних здібностей студентів вищих педагогічних закладів освіти; стимулювання творчої діяльності молодого педагога-дослідника; підвищення якості професійної підготовки майбутнього вчителя; активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів; вдосконалення навчально-виховного процесу під час вивчення дисциплін педагогічного циклу.

Всеукраїнська студентська олімпіада з педагогіки складається з двох етапів, кожен з яких може включати декілька турів. Кількість турів (теоретичний, практичний, творчий), форми їх організації на кожному етапі визначаються оргкомітетами. *I етап* олімпіади відбувається у кожному вищому педагогічному закладі освіти. У Житомирському державному педагогічному університеті імені Івана Франка цей етап олімпіади відбувається традиційно у грудні поточного навчального року. Він складається з факультетських та загальноуніверситетського турів, які передбачають як оцінення теоретичних знань студентів, так і змагання у творчих конкурсах. У факультетському турі участь беруть всі студенти, які виявили бажання продемонструвати набуті знання й уміння з педагогічних дисциплін. Переможці цього етапу змагань виходять у загальноуніверситетський тур. *II етап* Всеукраїнської студентської олімпіади з педагогіки відбувається у квітні-травні поточного навчального року у базовому навчальному закладі, який визначається Міністерством науки і освіти України. Участь у цьому етапі беруть переможці I етапу. Протягом 1999 – 2002 років базовим закладом освіти для проведення II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з педагогіки було визначено Житомирський державний педагогічний університет імені Івана Франка. За цей час більш ніж 230 студентів з різних вищих навчальних закладів України взяли участь у конкурсній програмі олімпіади, яка засвідчила потужний науковий творчий потенціал молодих дослідників України, що характеризується глибиною, системністю, прогностичністю.

Технологія проведення олімпіади охоплює такі *конкурсні завдання*:

1. *Творча робота*.
2. *Публічний захист творчої роботи* (виступ до 7 хв., представлення проблеми та пропозиції щодо її розв'язування).
3. *Письмова робота*, яка охоплює: а) завдання з теорії та історії педагогіки; б) тести з педагогіки; в) педагогічну задачу (учасник олімпіади має проаналізувати задачу та обґрунтувати способи її розв'язання).

Окрім цього, учасникам необхідно підготуватися до виконання таких *творчих завдань* як мікрОВикладання фрагменту уроку (до 10 хв.); моделювання і програвання фрагменту виховного заходу (до 10 хв.); конкурс педагогічних талантів (продемонструвати власні здібності); аукціон педагогічних ідей (запропонувати та захистити оригінальну (авторську) ідею) (до 7 хв.); конкурс-експромт, для участі в якому запрошуються учні та вчителі Житомирської гуманітарної гімназії.

Вчитель завжди діє у конкретних ситуаціях, тому важливо ще у період навчання у вищому педагогічному закладі освіти навчити студентів бачити ситуацію, аналізувати її, виділяти провідні ідеї, які лежать в основі пошуку її розв'язання, розробляти конструктивні схеми і варіанти практичних рішень. Саме на реалізацію такого підходу орієнтовані конкурсні завдання олімпіади “МікрОВикладання”, “Моделювання виховного заходу”, “Аукціон педагогічних ідей”, “Конкурс педагогічних талантів” і особливо “Конкурс-експромт”.

Конкурсне завдання “Мікровикладання” передбачає моделювання і програвання фрагменту уроку (до 10 хвилин), який готується учасниками олімпіади заздалегідь. Мікровикладання допомагає майбутньому вчителю краще підготуватися до професійної діяльності, визначити рівень своїх знань, умінь і здібностей, набути певного рівня педагогічної майстерності. Журі при оцінюванні цього конкурсу враховує професійно-педагогічну спрямованість майбутнього учителя, володіння ним засобами педагогічної взаємодії, уміння встановлювати контакт з колективом учнів, знання про сучасні педагогічні технології навчання.

Конкурс “*Моделювання виховного заходу*” був введений до програми Всеукраїнської студентської олімпіади з педагогіки вперше у 2001 році. Він спрямований на перевірку рівня готовності майбутніх учителів до самостійної творчої роботи вчителя-вихователя. Головною метою цього конкурсного завдання є включення студентів у реальні ситуації практичної діяльності вчителя-вихователя, перевірка готовності майбутніх учителів самостійно планувати, організовувати і аналізувати виховні заходи, знаходити шляхи встановлення контакту з колективом учнів, використовувати традиційні і нестандартні методи і прийоми для створення сприятливого емоційного фону спілкування з вихованцями.

Одним з провідних завдань підготовки майбутніх учителів у сучасних суспільних умовах є формування їх професійної компетентності, важливою складовою якої визнається уміння вчителя здійснювати дослідну роботу, аналізувати явища педагогічної дійсності, підвищувати власний рівень знань, залучати до пошукової роботи учнів. Саме на підготовку майбутніх вчителів до творчої, ініціативної, самобутньої професійної діяльності, формування у них самостійного педагогічного мислення спрямовано конкурсне завдання “Творча робота”. Конкурсантам пропонується підготувати і захистити творчу роботу з актуальних проблем теорії та історії педагогіки, соціально-педагогічних дисциплін. У процесі пошукової роботи молоді науковці здобувають можливість оволодіти основами науково-дослідної діяльності під керівництвом досвідчених дослідників.